

e15 & BYZNYS

Plynu je na světě dost. Doprava tankerem může být i výhodnější než potrubím

Roman Pospíšil

Ceny plynu jsou stabilizované a prostor pro zlevnění už moc není, říká předseda představenstva Pražské plynárenské Ludvík Baleka. Proti zdražení jdou nebyvale plné zásobníky v Evropě i České republice, proti zlevnění mimo jiné politické napětí na Blízkém východě.

V říjnu jste čekal, že se ceny plynu stabilizují, což se stalo. Nelze ale přehlédnout, že máme za sebou teplou zimu.

Zima byla teplá, ale také si lidé naučili šetřit. Spotřeba domácností je pořád oproti minulosti zhruba o deset procent nižší. Ani po zlevnění se nevrátili k rozmařilému plýtvání. Podobné je to i u firem. S teplou zimou je to dohromady pokles o nějakých dvacet procent. Samozřejmě, že to ovlivnilo cenu na velkoobchodním trhu.

A další vývoj?

My jsme snižovali ceny plynu pro zákazníky čtyřikrát v řadě, naposledy od března. V současné době bych řekl, že je cena spíš stabilizovanější a velký prostor pro další pokles už nevidím. Důvodů je několik. V okamžiku, kdy ty ceny začaly padat, tak snad poprvé začaly v Americe snižovat těžbu z břidlic. Druhou věcí je situace na Blízkém východě, která pořád není vyřešená a myslím si, že delší dobu ještě vyřešena nebude. Při každé eskalaci toho problému roste cena ropy, plyn je v závěsu a na něj je navázaná cena elektřiny.

Plus jsou tady další efekty, třeba válka na Ukrajině. V poslední době Rusové útočí na ukrajinskou energetickou infrastrukturu, ty největší elektrárny vyřadili z provozu, a jejich oprava může trvat přes rok. Ještě v březnu Ukrajina dovážela minimum elektrické energie, řekněme 30 GW a v dubnu, kdy přitom už nebyla taková zima, to najednou bylo 230 GW. A to množství se samozřejmě musí vyrobit někde mimo její území, třeba na Slovensku, v Maďarsku nebo jinde v Evropě. Jaderné elektrárny už víc nedodají, takže to budou plynové, které tím pádem zvýší poptávku. Navíc Rusko exportovalo nějaký plyn ve formě LNG do Evropy, což unie pravděpodobně zakáže.

Na druhou stranu díky nižší spotřebě jsou v Evropě poměrně dost naplněné zásobníky. U nás se hovoří o šedesáti procentech.

Evropská unie je má plně kolem 63 procent. Což je v tomto období neobvykle moc. Navíc se z nich už nečerpá, spíš se do nich znovu vtlačí další plyn. Většinou jsme se na úroveň kolem šedesát procent dostávali v létě, letos už jsme tam teď. To je jediný aspekt, který by mohl tlačit cenu mírně dolů. Množství plynu je celosvětově dostatek, jenom je otázkou, odkud a kam se dostane.

Nezvyšuje ale náklady, že méně plynu teče potrubím a víc se musí zmrazit, nalodit, vyložit, tedy načerpat, vyčerpat, skladovat...?

Zvyšuje jen částečně. Na kratší vzdálenosti, řekněme do tisíce kilometrů je výrazně výhodnější plyn transportovat potrubím, který vede v zemi. Méně výhodné je tlačit jej pod mořem. Protože v potrubí se ztrácí tlak, který pod zemí doplňujete v kompresních stanicích. To ale pod mořem nejde, proto musíte na začátku tlakovat mnohem víc. Potřebujete k tomu velká čerpadla a je to energeticky náročnější. Částečně se to může kompenzovat tím, že pod zemí to jde přes různé státy, a každý z nich z toho chce něco mít, takže platíte poplatky.

U trajektů máte vyšší vstupní náklady. Musíte plyn zmrazit na minus 162 stupňů. Samotná doprava už je ale poměrně levná. Lodě většinou jedou na plyn a ten čerpají z nádrží, kde se přirozeně odpařuje a stejně byste o něj přišli. Takže na větší vzdálenosti je to i se zmrazením, přečerpáváním a tak dále výhodnější vozit tankerem.

Zmínil jste napětí na Blízkém východě. Co je podle vás tím rizikem? Írán?

Určitě Írán. Kromě toho, že je velkým producentem, může i v Perském zálivu zablokovat lodě, které vozí plyn nebo ropu. Lodě z Kuvajtu a z dalších území by tak vyvážet nemohly. Přitom Kuvajt je velkým producentem a vyváží právě LNG. Byl totiž jednou z prvních zemí regionu, který přestal brát plyn jako odpad při těžbě ropy. Dřív jste u těžebních věží mohli vidět šlehající plameny, jak se ten odpadní plyn spaloval. Kuvajt ho ale začal vnímat jako komoditu, zpracovávat a vyvážet.

Jak vnímáte riziko, že Evropa plyn zase bude mít tendenci zakázat?

S tím přišli hlavně Němci a Holanďané. Němci začali instalovat ve velké tepelná čerpadla, a teď, aby měli dost elektřiny, staví plynové elektrárny. Jejich účinnost je přitom nižší než u domácích kotlů. To je paradoxní. Podle mě bude muset Evropa nakonec vzít zemní plyn za ekologický zdroj. Ovšem celkově jeho role především v průmyslu bude klesat.

foto Pražská plynárenská

Ludvík Baleka

Je předsedou představenstva Pražské plynárenské a její dceřiné společnosti Prometheus energetické služby. V minulosti působil například ve společnostech ČEZ nebo MND.